

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 :
Pe 1 lună . 2 :

Numi de Duminecă
Pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Numi de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se ina-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Congresul nostru.

(R) În sânul neamului românesc, noi românii din statul ungar avem meritul de a fi înființat cel dintâiu ziar politic și ne putem mândri, că acest ziar, »Gazeta Transilvaniei«, și-a serbat deja jubileul de 70 ani existență.

Iar dela 1860 încoaci, »Gazeta« dela Brașov n'a fost singură, ci a avut totdeauna tovarăși în luptă. Dela 1884, dar mai ales de zece ani încoaci, s'au înființat apoi o mulțime de ziare și reviste politice, dintre cari adevărat că unele au încetat din cauza indiferenței publicului, »Tribuna« dela Sibiu, de pildă, a încetat însă numai în urma loviturilor ce i-a dat — procuratura.

Cu toată prigonirea grozavă ce îndurăm, »Tribuna« și »Lupta« pe lângă cele 4—5 condamnări mai au și câte alte 7—10 procese, pressa noastră continuă a se ține în luptă.

Ceeace dovedește că pe d'oparte frunțașii noștri cari conduc și susțin ziarele, pe de altă parte publicul, au înțeles întreaga însemnătate a pressei.

Numai noi, ziaristi nu ne-am înțeles rostul, ori dacă l-am înțeles, n'am avut nici răgazul nici energia să lucrăm și pentru interesul corporațiunii noastre.

Merg chiar mai departe: afirm că nu suntem o corporațiune.

Se încercase venerabilul frunțaș Em. Ungureanu din Timișoara să ne strângă la un loc, organizați cu statute și fond de penzie. De ani de zile însă, zadarnic obosește: guvernul nu permite organizarea în corporațiune a ziaristilor români, cari sunt cel mult obiect de preocupățiune pentru — procurori și soartea lor se decide la — curțile cu jurați.

Dacă nu putem să fim însă adunați pe baza unor statute, nimeni nu ne poate opri să ne strângem la un loc ca tovarăși de luptă, să chibzuim pe d'oparte asupra mijloacelor ce trebuie perfecționate, ori a unor noi mijloace de adus în luptă, iar pe de altă parte asupra chipului cum să întărim între noi legăturile și disciplina de soldați ai aceluiași steag.

E o curată rușine, că o grupare de oameni eminentamente intelectuali, chemați să însuflețească și să exercite control în cauze mari, naționale, propria cauză să și-o negligeze în așa chip, încât să nu facem nici cât cei din urmă ciobotari: să avem legătură între noi, să ne întâlnim din când în când, să căutăm a ne afirmă ca breslă, iar nu ca singuratici numai, după cum ne aruncă soartea.

Iată de ce noi salutăm cu plăcere ideea convocării unui congres al ziaristilor români din statul ungar. Pentru asta nici concesie dela poliție nu ne trebuie: din păcate suntem așa de puțini, încât încăpem într-o singură cameră și nu-i nevoie de congres — public, ci întâi să ne vedem împreună

și între noi, intim, să ne sfătuim. Dupăce vom fi pus bazele unei viitoare organizări și ne vom fi format un program care să fie un fel de far pentru toți confrății înțeleg pe ziaristi de profesiune, iar nu pe cei — improvizați, — cu vremea vom putea să ținem congres mare, la care să invităm pe toți binevoitorii presei române.

Chiar prima noastră întâlnire trebuie să aibă un rezultat practic: *stabilirea unei proceduri unitare în lupta ce ne așteaptă mai ales de aci încolo.* Iată de ce noi am propus ca prima întâlnire să fie în Arad, unde este sediul comitetului de organizare, cu ai căror membrii trebuie negreșit să convenim, pentru e ne iniția asupra lucrărilor de organizare și luptă, ca la rândul nostru să știm cum să facem marea propagandă chemată să aducă o nouă viață în partid.

În trecut nu ni s'a dat cuvenita atențiune. N'ar fi fost permis să se țină nici o consultare politică, fără ca directorii tuturor ziarelor politice române să fie și ei chemați la sfat. Întâlnirea noastră în Arad, legăturile directe cu comitetul de organizare, între altele ar avea de scop să înlăture, pentru viitor, și acest inconvenient nu atât pentru noi personal, ci mai ales pentru — cauza națională.

Nu o să tăgăduiască nimeni, că pe vremuri când abia s'ar fi putut vorbi de organizare și disciplină în partidul național, *presa a fost singurul factor de luptă*, că din jertfă și-au luat partea cuvenită fiecare ziar și toți ziaristi de profesie, — după cum tot numai controlului presei și alarmei sale este a se mulțumi că partidul nu s'a destrămat, ci a trecut printr'o epocă de criză acută fără pierderi simțitoare pentru partid.

Meritul acesta al presei nu-i destul să fie recunoscut, ci și retribuit: prin *încădere celorce luptă afară și ajutând pe ceice suferă mizeria temniței!*... Ceeace se poate ajunge însă numai printr'o solidaritate dintre ziaristi pe d'oparte, iar de altă parte printr'o înțelegere cu frunțașii dela cârmă.

Mai este apoi un moment care trebuie discutat: s'au sporit ca ciupercile *condeele simbrloșe*, nemernicii cari stau în solda guvernului și încă ei au nerușinarea să pozeze ca apărători ai intereselor poporului și controlori ai aleșilor autorizați ai poporului.

Ei bine, și față de otrava asta națională trebuie să găsim antidot. Să se știe că mișeii aceia n'au nimic comun cu *presa română* și dacă, din întâmplare, se găsesc între ei și membri ai unor corporațiuni școlare ori bisericești române, trebuie să stăruim ca ei să fie izgoniți, trecerea ce pot avea în virtutea legăturilor cu românii să li-se ia și să fie demascați, să se ferească de ei, ca de necuratul, fiecare român de treabă. Dar mai ales asupra unui lucru să meditam: cum să combatem acțiunea lor dezastruoasă în mijlocul poporului?

Iată tot atâtea probleme pentru un congres al presei.

Educațiunea economică.

De Alexandru Nicolau, avocat (Caracal).

Spuneam în articolul precedent că al patrulea element care completează educațiunea este, *educațiunea economică.*

Pentru ce dăm însă, atâta importanță educațiunii în genere, tocmai în aceste momente când activitatea ocăruierei publice se concentrează în reforme agrare, administrative, judiciare, militare, fiscale?

Pentru ce abordăm aceste mari probleme? Pentru ce obiectul articolelor de față și a unei întregi și lungi serie viitoare, îl va forma numai *problema culturală și economică?* Pentru ce atâta străduință și onoare *problemei școlare?*

Pentru ori ce iubitor de cultură; pentru ori ce bun român, socotesc că *organizarea luminei*, trebuie să primeze ori cărei reforme.

Dacă *reforma agrară*, are menirea ca să ridice valoarea materială a țaranului român, să-l scoată din starea de *lobogă de fapt*, nu de *drept* în care se află, și să-l arate noui căi spre a și îmbunătăți și perfecționa traiul, și umaniză economiceste munca, a și-o valorifica cu succes făcând-o să producă din ce în ce mai bine și mai mult;

Dacă *reforma administrativă*, are de scop, de a asigura cetățeanului urban și rural — în special acestuia — o bună și cinstită administrațiune, făcând ca averea, persoana, demnitatea și onoarea cetățenească să fie cu strășnicie și legalmente păzite; a face, ca ordinea publică, pacea, mulțumirea, exactitatea, să predominescă în stat, în interesul propășirei sociale;

Dacă *reforma administrativă*, mai are principalmente ca țintă de a face ca moravurile noastre să fie mai bune, corecte, selecte; de a ne mulțumi cu ceace putem câștiga pentru existența noastră și a familiei în mod eminent onest, fără a hrăpi ceva pe nedrept din avutul sau patrimoniu al altuia;

Dacă *reforme militare, fiscale, judiciare, etc.*, cari sunt la ordinea zilei în camerele legiuitoare române, își au netăgăduita lor importanță și corăspund unor cerințe publice imediate, ce nu mai pot suportă nici o adastare, fără o grabnică soluțiune;

Apoi, de sigur, nu o mai mică solicitudine trebuie acordată *vastel probleme școlare, sau cultural-economică.*

Eu, o găsesc pe această, atât de necesară, neapărat timpilor actuali; atât de imperioasă sub raportul celerității satisfacerii cerințelor societății noastre, în cât îi dau rangul prim și o pun pe picior egal cu reforma agrară și administrativă, dacă nu în capul tuturor.

Este cea mai gravă problemă, care se impune domeniului activității publice și cere imediat soluțiunea cuvenită.

Nu începe nici un fel de scuză, și nici un fel de întârziere, de nici una, și nici un fel de motiv de temporizare.

Dacă este vre-un ministeriu românesc care trebuie să vie cu reforme, apoi de sigur, acela este ministerul de culte și instrucție și publică, care cel dintâi, trebuie să vie și să ne dea o reformă bună, solidă, sănătoasă, care să dea o nouă îndrumare școalelor românești, s'o rupă cu vechiul sistem, de a considera școala ca un mijloc de viață tinerimel, viitorului cetățean, dezvoltându-i gustul de a se cultiva, plăcerea de a munci pentru binele și progresul său, al familiei și societății din sânul căreia face parte; de a îndrepta generațiile prezente spre cariere productive, noi izvoare de a explora și exploata avuția publică și particulară; de a creta noi utilități corespunzătoare trebuințelor moderne ale Statului român.

Dar, noi, ne vom face datoria și vom demonstra cu suficiență oportunitatea rezolvării ei.

Așa dar, revenind la obiect, în ce constă și care este scopul educației economice?

Educațiunea economică, este făcarea care luminează calea pe unde fatalul individ va trece, pentru a-și făuri traiectoria vieții sale, spre a-și asigura existența și a-și ameliora tratul; a-și garanta viitorul său, a-și temeinici progresul.

Acest fel de educațiune, nouă ne lipsește, în toate păturile sociale. Educațiunea birocratică, și-a înfipt ghiarele atât de adânc în popor, încât carierele profesiunilor manuale, așa zise practice, cariere active cari dezvoltă într'adevăr și rafinează bogăția națională, și poate înavuți și pe individ, într'un timp relativ scurt; acestea au fost cu desăvârșire neglijate.

Fiul de funcționar, la noi, nici odată n'a catadicsit să îmbrățișeze o carieră practică. Fiul de agricultor, a plecat și el dela coarnele plugului tatălui său, pentruca să învețe carte la oraș. Inșă, odată plecat, l-a zis și adio, căminului părintesc. Acolo, nu s'a mai înșpoiat. O educațiune rău înțeleasă, greșită, l-a făcut să desprețuiască munca manuală, socotind că numai cea intelectuală poate cinsti și inobilita pe om!

Carierile administrative, boala funcționarismului, pompa, fastul, luxul dela oraș, îl vrăjește mintea, îl face să se adape la izvoarele unui ideal pe cât de fantastic pe atât de irealisabil, încât cărturarul de azi ieșit din popor urește pe ai săi, se consideră înșos și sta cu el de vorbă și în preajma lor; se consideră micșorat din înălțimea la care o educațiune nenorocită l-a urcat, pentru a se mai coborî și reveni la căsuța sa dela țară și la patriarhală viață rurală, fructificând cu complicitatea căpătată ogorul strămoșesc!

Un învățământ care să dea, *un tot*, de cunoștințe necesare, și să facă pe absolvent a înșpoia și valorifica cu drag agrul și patrimoniul părintesc, de aceasta, nici prin gând nu a trecut vreodată politicianilor noștri de marcă cari s'au perindat la cârma afacerilor publice!

Vom da o dovadă cu cifre, ca să punem mai mult în evidență celece avansăm aici.

După statistica învățământului secundar, profesional și universitar, cea mai recentă, pe anul 1904—1905, ce o am sub ochi pe biroul meu, procentul elevilor după profesiunea părinților este următorul:

1. Agricultorii săteni, dau un procent de 24, 52% elevi din totalul înscrișilor. 2. Funcționarii publici și comerciali dau 21, 74%. 3. Comercianții 15, 64%. 4. Preoții și clericii 9, 49%. 5. Profesiuni libere 7, 60%. 6. Orfanii, 5, 80%. 7. Meseriașii 5, 40%. 8. Proprietarii și moșierii 5, 12%. 9. Militarii 1, 75%. 10. Rentierii 1, 47%. 11. Industriașii și fabricanții 1, 47%. Nu susținem ca, instrucțiunea secundară să nu se răspândească în masa populației noastre. Dimpotrivă. Ceeace dorim este pe cât se poate, o mai largă extensiune culturală, prelungită până în straturile cele mai adânci ale masei populației românești.

Inșă mă explic. Ne trebuie o instrucție medie, secundară proprie, națională, cu caracter profesional acolo unde trebuința cere. Pentruce?

Pentruca dela ea statul românesc va trage cele mai mari beneficii, cari se vor restringe ca un balsam edificator și asupra individului.

O probă a defectuosității educației vine să ne dea chiar francezii, dela cari am și împrumutat-o.

În Franța, afară de institutul agronomic din Paris, dupăcum rezultă din eminentele lucrări ale dlui dr. Gustave Le Bon, sunt 82 școli de agricultură, *numite practice*, cari costă pe stat 4 mil. franci. Aceste școli inșă numără 651 profesori și 2850 elevi, ceeace revine la 4 elevi de profesor. Inșă fiecare elev costă pe stat respectabila sumă de 1400 lei. Și educația școlară a rămas atât de teoretică, că nici un agricultor de seamă nu-l poate întrebuința, fie chiar ca simpli îngrijitori de fermă.

Dacă acum ne uităm la noi, găsim, că deși suntem țară agricolă, avem numai 2 școli infe-

rioare de agricultură și meserii; două școli inferioare de agricultură și 7 școli elementare de agricultură și una superioară la Herăstrău, în loc de a avea la fiecare cerc de 10 comune o școală inferioară agricolă; la fiecare județ câte una cel puțin elementară, și 5—6 cel puțin în țară școli superioare agricole.

Dar populația școlară respectivă care este? 137 școlari la școlile inferioare de agricultură și meserie cu 108 promovai; 161 la școlile inferioare agric. cu 127 promovai și 228 la școlile elementare agricole cu 191 promovai. Așa încât fiii de țărani numără 347 școlari agricoli, la o populație rurală de 4,000,000 țărani.

Nu-i așa, că-i frumos de tot? Și ce fac puținii absolvenți din citatul număr de mai sus? Sunt refuzați de particulari, ca im-practici, neîndemânatici. Și neavând cunoștințe suficiente pentru a face o agricultură rațională nici pe propriul lor compt și pe acela al proprietarilor privați, cer slujbe de stat, slujbe de profesorat — culmea îndrăznicii și a incapacității patente — la școlile din pepiniera cărora au ieșit. Dl dr. Gustave Le Bon ne spune că în Franța sunt 500 cereri pentru 15 locuri vacante anual. Tot acest lucru, prevăd că se va întâmpla și la noi și în scurt timp.

În Franța clientela învățământului tehnic nu trece de 22.000 elevi. Contrarul inșă ar trebui să se producă. Pentruca în Franța populația comercială, industrială, agricolă formează $\frac{1}{10}$ a populației totale. La noi aceeași populație este de $\frac{4}{5}$.

Azi, când lumea modernă este guvernată de tehnică și superioritatea aparține acelor cari în amplitudinea cunoștințelor diverselor ei ramuri, sunt cel mai versați, este de o importanță capitală pentru propășirea unui stat în condițiuni normale, ca temelia progresului și viitorului lui — *învățământul* — să fie apt pentru a garanta promovarea tuturor ramurilor de activitate, dându-se o atențiune deosebită mai puțină poliției meschine și de tarabă și mai multă dezvoltării ramurilor menite să multiplice și să fructifice într'o potență superioară economia și avuția națională a țării.

În articolul viitor ne vom ocupa de învățământul secundar și superior.

Ridicarea contingentului militar.

În cercurile militare din Viena iar se discută chestia ridicării contingentului militar, o dorință veche a Vienei și pentru care au căzut până acum vre-o patru guverne.

Comanda armatei cere ridicarea contingentului militar încă înainte de aducerea proiectului de lege despre serviciul militar de doi ani.

Spre scopul acesta pentru armata comună cere 22.000, pentru honvezime, artilerie și clasa tehnică a honvezimei 4000 iar pentru Landwehrul austriac 5000 de recruți noi. Astfel în timpul tranziției până la introducerea serviciului de doi ani armata comună se va spori cu 125.000 recruți, honvezimea maghiară cu vre-o 17.000, Landwehrul austriac cu 19.500; așadar întreg contingentul militar se va ridica la 161.000 recruți.

Baza noiei legi militare va fi introducerea serviciului de doi ani. Numărul contingentului militar după înțrarea acestei legi în vigoare încă se va ridica, dela 120.000 cât e azi la 180.000.

Cu introducerea serviciului de 2 ani în armată pentru întregă armata comună, Landwehr, honvezime și celelalte categorii se vor asentă an de an 240.000 recruți față de 161.000, câți se asentează acum.

Casa Rurală.

Discursul dlui C. Stere, rostit în ședința dela 6 Februarie a Camerei României.

Domnilor deputați! Ați putut constata că oricâte dificultăți, oricâte rezistențe ar fi întâmpinat proiectul de față înainte de a fi adus înaintea dvoastră, astăzi putem spune: luptă nu este. Proiectul este un principiu acceptat de toată lumea: o armonie trandafirică, o atmosferă de pace plutește în această cameră; și vă mărturisesc că n'ași primi rolul acesta ingrat de a bate într'o ușă deschisă, mai ales în urma cuvântărei atât de substanțiale, atât de documentate a dlui Viatti Brătianu, dacă n'ași simți datoria față de conștiința mea, nu de a apăra o lege ce nu mai are nevoie de apărare, dar mai mult de a afirmă un punct de vedere; fiindcă dlui legea care în momentul de față se discută de dvoastră pentru noi, pentru generațiunea căreia aparțin, nu este o simplă reformă, oricât de însemnată, menită numai să rezolve o problemă pusă la ordinea zilei.

Dlui, nu-mi fac iluziuni... departe, în ce privește activul generației noastre; știu foarte bine că e foarte sărac acest activ.

Această generațiune, — să-mi iertați o mărturisire crudă, și chiar mândria amară a acestei mărturisiri mă silește mai cu deosebire de a luă cuvântul, — această generație nu se poate fi înșă nici prin urma ce o lasă în viața noastră publică, nici nu strălucește prin forțele pe care le-a putut da neamului. Cu toată cultura ei, trebuie să recunoaștem, mai variată și mai intensă în comparațiune cu a părinților noștri, cu toate luminile ce l-le-a putut da frământarea uriașă de idel la popoarele înaintașe ale lumii, ea a risipit atâtea puteri sufletești, a pierdut atâtea timp în șovăieli zădarnice, în hamletizare, în căutarea drumului celui drept, încât astăzi în sufletul ei chiar memoria vie încă a șirului de luptători mândri și îndrăzneți, cari l-au premers și cari au dat statului nostru o așezare nouă, chiar această memorie face cu atât mai dureroasă drama existențelor obscure, cu toată tonalitatea lor ștearsă. Și un singur gând, o singură nădejde avem, că jerfa acestor vieți banale pregătește terenul pentru cel mai tânăr, pentru cei cari ne vor urmă pe arena vieții publice, și în ale căror mâni mai vrednice vom putea odată transmite făclia aprinsă de generațiunea mare dela 1848, făclie a cărei flacără — oricât de scăzută — ne-am trudit să nu fie stânsă de desăvârșire. (Aplauze).

De 10 ani, dlui, alături de alte 2—3 idei, Casa rurală, care în fond nu este decât o instituțiune modestă de credit, — o instituțiune care în diferite forme, câte odată cu mult mai îndrăznește decât proiectul de față, a putut să funcționeze decenii și în autocratica Rusie și la un popor atât de individualist și atât de puțin aplecat spre experiențe sociale extravagante, cum sunt englezii, și într'un stat cu tradițiuni birocratice și feudale așa de vii, cum e Prusia, — de 10 ani, zic, această Casă rurală, o instituție de credit, era pentru noi un simbol, aproape singura îndreptățire a nizuințelor noastre de democratism și de progres, ca o licărire discretă a idealismului, renunțarea la care ar echivala cu moartea morală ca o imperioasă chemare a simțului de datorie față de aceea mulțime care în umbra satelor tăcute urzește zi cu zi destinul nostru istoric. (Aplauze).

Dlui, n'am să analizez aici împrejurările cari au putut preface ideea unei instituțiuni de credit într'un simbol, într'un steag pentru toate aspirațiunile democratice din această țară, nici n'am să cercetez pentruce, pe de altă parte, atâtea vreme elementele, chemate să vorbească în numele conștiinței sociale, s'au crezut îndreptățite să defăimeze de porniri revoluționare, subversive, chiar anarhiste, lupta pentru această nevinovată instituțiune.

Istoricii viitorului de sigur, vor putea scrie aici o interesantă pagină de psihologie socială morbidă.

Dar pentru a caracteriza starea sufletească, sentimentele ce ne stăpânesc în momentul de față, să mi dați voie să aduc aici mărturia unuia din-

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás

măestru de monumente și pietre de cimitir.

Fabricație proprie din marmoră, granit, seynit, labrador etc., din pietre de marmoră se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21, Telefon 662.**

Filiale: Nagyvárad, Nagyzeben, Déva și Bánpatak.

tre cei mai buni dintre noi, podoaba generației noastre, a unui om care n'a șovăit într-o clipă de cumpănă să și jertfească chiar bunul cel mai mare, cel mai prețios al omului, sănătatea, și care azi nu și regretă atâtă sănătatea pierdută, cât fatalitatea ce-l silește să stea departe de noi în momentele acestea, — mărturia dlui dr. I. Radović. (Aplauze). Într-o scrisoare de acum câteva zile el scrie unui prieten următoarele rânduri: »Sunt două zile de când am cettit că proiectul Cassei rurale a fost depus pe biroul camerei. Parcă aș fi primit o lovitură în inimă. Mulțumirea de a vedea că se înfăptuiește o convingere scumpă nouă, a fost covârșită de sentimentul nemerniciei mele. Exilat și neputincios, eu voiu privi de departe la desfășurarea unei activități ce răscolește câtă viață sufletească mi-a rămas încă... (Mișcare).

D-lor, înțelegeți, că luând cuvântul în această stare sufletească, chiar dacă aș voi, n'ași putea să mi aprind dorul războinic. Fanfare războinice? Strigăte de biruință, — cum ne acuză un venerabil senator?

Nu, nu ne sunt iertate, și nici n'avem dreptul la ele.

Dacă am fi reușit prin luptă, prin lupta noastră, să realizăm acest proiect, înainte de a fi avut acele probe dureroase de necesitatea lui neînălțurabilă, atunci am fi putut să fim mândri și am fi avut dreptul să năzuim la lauri. Acum, după momentele pe care le-am trăit în zilele acelea de Martie, când fiecare din noi și-a pus în conștiința sa atâtă întrebări pe care astăzi mulți nici n'ar îndrăzni să le mărturisesc, nu mă mișcă nici atmosfera aceasta de armonie, tardivă, atmosfera de pace care domnește în această încălț, și pe care câte odată... o plătim cu un preț prea scump...

D-lor, repet, nu vreau să fac nici încredințări adversarilor de până acum ai acestei reforme, precum nici nu mă gândesc să preamăresc partidul din care fac parte, nici opera lui de față, pe care o sprijin cu credința că facem tot ce ne stă în putință în împrejurările concrete, în aceste vremi nevolnice... Dar cred că am câștigat cel puțin dreptul, datorim chiar conștiinței noastre de a spune tot adevărul, pentru că din discuțiunea urmata în parlament urmașii noștri să poată reconstrui viața noastră sufletească, după cum un paleontolog după o întipărire de pe vreo lespede de ardezie ușor poate reconstitui o epocă geologică întreagă.

Și d-lor, cu atât mai puțin sunt pornit spre încredințări, întrucât socot firească opoziția violentă a tuturor intereselor jigăle de vre-o încercare de reformă, și deci omenește legitimă; toată istoria re e martoră... Un mare juraconsult și învățat, R. vom Ihasing a puiut, cu drept cuvânt, afirma, că toată calea progresului e semănata cu ruinele intereselor învinse...

Mai îndreptățită mai curând ar fi învinșirea adresată partidului nostru, partizanilor reformei; fiindcă oricât de aprinsă, oricât de violentă timp de zece ani a fost lupta împotriva Cassei rurale, noi, partizanii ei, aveam însă de toate datorită de a o realiza la vreme, când încă nu se putea spune, că e prea târziu...

N'am făcut-o, n'am fost în stare să o facem...

Ce rost ar mai avea acum retorica revoluționară?...

Dar ce rost mai are și retorica reacționară?...

Di Petre Carp, cu o adâncă pătrundere filozofică, în discuța legii pentru fabricarea lumânărilor de ceară, ironizând motivele invocate de raportor sau de ministru, nu știu bine, motivele, cari făceau apel la patriotism, naționalism, la credințele noastre religioase, și alte sentimente înalte, — dl P. Carp, zic, fără cruțare a ridicat vâul pentru a ne arăta, că adesea în dosul cuvintelor mari, se ascund numai niște interese banale, ce nu se mărturisesc...

M'a mirat foarte mult, că dl Carp nu a avut aceeaș pătrundere filozofică, atunci când a auzit în aceasta încălț strigăte de alarmă, când se apăra constituțiunea primejdulă de noi, când se vorbea despre spiritul de desordine și despre anarhia intrupată în bărbați de stat cari stau pe banca ministerială, când, în sfârșit, situațiunea la noi a fost zugrăvită ca o stare vulcanică, o stare de răsvărire, de răscurare de patimi, ca o încercare violentă din partea unui grup de jacobini, ce a pus prin surprindere mâna pe cârma statului, de a transforma brusc societatea românească din vârf până la temelie. Dar dacă d-nul

Carp ar fi recurs și aici la acelaș metod de analiză necruțătoare pe care l'a aplicat la discuțiunea legii pentru fabricarea lumânărilor de ceară, ar fi văzut poate, că salvarea consiliului, conservarea socială au fost și ele numai vorbe frumoase pentru a acoperi niște banale interese materiale. (Aplauze). Și viitorul istoric, d-lor, va putea să claseze toate aceste strigăte de alarmă, dacă își va da seama că ele au încetat în momentul când s'au jefuit Islazurile pentru satele răzășești...

(Va urma).

Din străinătate.

Conjurație militară în Portugalia. Din Lisabona se telegrafiază că s'a descoperit o mare conjurație militară. Planul conjurației a fost că azi Mercuri mai multe regimente să se răscoale în favorul prințului Don Miguel. Prințul neagă, că ar fi știut despre conjurație, zicând, că au făcut abuz cu numele lui. Mai mulți ofițeri superiori au fost deținuți.

Răscoală în Persia. Din Teheran se telegrafiază că în Persia situația e neschimbată. În toate părțile țării domină partidele revoluționare. În săptămâna trecută au fost deținuți 112 indivizi, cari fac toți parte din partidul revoluționar. S'a constatat că în afacerea atentatului comis contra șahului au fost amestecați și mai mulți ofițeri. Palatul șahului dela atentat încoaci este păzit de milție; șahul de când s'a întâmplat atentatul nu a mai părăsit palatul.

Amnestia din Portugalia. Lisabona 16 Martie. Amnestia ce se va da vinovaților politici nu se refera și la aceia cari au luat parte la omorârea regelui.

Amnestia se va anunța numai după încheierea instrucției cu privire la uciderea regelui.

Impăratul Germaniei despre Albania. Ziarul *Mattino* publică convorbirea ce a avut-o prințul-sensier *Andria* în 1903 cu împăratul Wilhelm, care pe atunci petrecea în Apulia. Impăratul Wilhelm deja atunci l'a imputernicit pe principele *Andria*, ca să des publicității convorbirea avută, dar principele n'a făcut-o până acum din motive politice.

Prima parte a convorbirii s'a referit la politica mercantă ca guvernului francez, a doua parte s'a referit la politica Italiei în tripla alianță. În decursul convorbirii împăratul Wilhelm a dat expresiune simpatiei, simțimentelor calde și prietenești ce are față de Italia. La acestea prințul *Andria* a zis:

— Dacă în Italia azi tripla alianță e mai puțin populară, decât mai înainte, atunci cauza e politica Germaniei purtată în grad mai mic față de Italia decât politica Austro-Ungariei pe marea Adriatică și în Peninsula Balcanică.

Prințul *Andria* în modul următor și a încheiat convorbirea:

— Ajutați-ne, Majestate, ca patria mea să și recâștige drepturile și fiecare italian va binecuvânta pe Majestatea Voastră și puternica Germanie. Impăratul Wilhelm, continuă prințul, s'a uitat cu ochi mari la mine și punându-și mâna pe umarul meu, continuă:

— Fiți convinși, că Austro-Ungaria n'are nici o tendință în Albania. Apoi continuă:

— Vă imputernicesc că ați în parlament cât și înaintea publicității să spuneți, că împăratul Germaniei v'a asigurat, că Austro-Ungaria n'are nici un fel de interes în Albania.

Cu aceasta s'a sfârșit convorbirea. Când prințul a voi să se depărteze, împăratul Germaniei l'a zis încă odată:

— M'ați înțeles bine? Vă imputernicesc, ca întreaga noastră convorbire să o dați în publicitate în întreaga sa extindere. Prințul a crezut, că acum a sosit timpul ca această convorbire să o dea publicității.

Lucruri triste.

Din Roșia (pe Murăș) am primit dela mai mulți țărani, o jalbă împotriva învățătorului Iosif Stanca.

Deoarece așa credem, jalba asta se va fi dat și la consistor, în foale n'o putem publică. Dacă sunt adevărate cele ce spun într'ânsa țărani (a căror jalbă e scrisă de preotul lor), consistorul va pedepsi, de bună seamă pe învățătorul Stanca.

Ne simțim însă îndemnați să publicăm următoarea scrisoare a d-lui învățător pe care l vedem luat la goană de unguri și pe care chiar azi »Arad és Vidéke« îl denunță ministrului pentru că nu voiește să înălțure de pe școală *inscripția românească* (ceace după lege chiar, poate să rămână acolo).

Când presa și autoritățile maghiare iau la goană pe un român, și anume pentru simțimentele sale românești, ne simțim datorii să-i dăm teren de apărare.

Întă ce scrie dl Stanca:

»În 11 Martie a venit inspectorul Hajdu Ferencz la cercetarea școlii din Roșia însoțit de notarul cercului Vrág Sándor și învățătorul de stat din P. r.ș. Iadată ce au ajuns în comună au tras la masa ospitală la părintelui Vesa care e purtat de administrație pe palmă și la economul dănsului l'a pârșit foarte rău că nu a fost avizată de mai înainte să i aștepte cu prânzul.

»În școală adevărată teroare! Dacă vedea că elevul răspunde la un obiect bine, momentan sărea la sit obiect.

»Cu *inscripția* s'a repetat scena de mai înainte. Inspectorul voia ca la moment să se ia de pe școală. Eu însă nu m'am putut supune.

»În urmă preotul Petru Vesa m'a acuzat că eu toate că sunt tabele ungurești eu nu le pun pe pă eș. Atunci notarul infuriat a început să și bată joc de mine zicând ironic: firește nu se lovesc tabele ungurești cu *inscripția românească*! Atunci eu l'am îndrămit la ordine pe notar să nu se amestece în afaceri pedagogice. În acest moment inspectorul s'a făcut că se sînte ofenzat prin procedura mea și a scris în raport, »magaviselete: tapiatatlan, provokáció, sértés«, iar la rezultat »magyar: gyenge«. Cu tabelele lozândar m'am scuzat că pentru aceea nu le-am pus pentru că nu sunt în noi o consonanță cu cărțile de cetire ungurești. (Tabelele sunt de Göcsey 1882 și manualele sunt de V.ia).

»Preotul și notarul o spun verde în public, că cu ori ce preț vreau să mă alunge din sat. Așa preotul a declarat atât înaintea protopopului cât și înaintea poporenilor că ori mă duc eu din comună, ori dănsul. Iar notarul la oficiul protopopului a scris că de urgență să mă suspende, iar dară nu mă suspendează, la tot cazul să mă strămutie cine știe unde.

Roșia, 14/III 1908.

Iosif Stanca.

O curiozitate.

— Reflexiuni. —

Motto: »Trebuie să fim însă cu mare băgare de seamă, ca nu cumva iubind prea tare pe unu, să vătămăm prin aceasta pe ceilalți. P. F. D.«

Sub acest titlu în nr. 282 al »Tribunei« din a. 1907 anonimul P. F. D. critică fără temelie decisiunea adunării generale a reuniunii noastre din anul trecut, prin care la propunerea mea a luat obliganțentul moral de a introduce în școli manualele dlui Iuliu Vuia.

În interesul cauzei fie-mi permis a face deplină lumină asupra motivelor cari m'au condus să fac, iar adunarea să primească propunerea din chestiune.

Ven. consistoare dela Arad și Oradea în vederea sublimului scop al tipografiei diecezane, ne-a ordonat a folosi numai manualele tipărite în tipografia diecezană, în care ștut e, că dl I. Vuia a tipărit toate manualele reclamate pentru cursul primar, iar ceilalți autori au numai cărțile de cetire, maghiara și cursul de română, plus cursul de geografia Ungariei.

Tuturora ne este cunoscut adevărul că cea mai mare parte a școlilor noastre din Bihor primesc

ajutorul de stat și că în sensul dispozițiilor în vigoare, atari școli sunt obligate a folosi numai atari manuale, cari au primit aprobarea ministerială.

Mare parte a manualelor dlui Vuia au obținut aprobarea ministerială, iar din partea Ven. consistor orădan au fost toate aprobate și recomandate, pe când celelalte nu au obținut nici una aprobarea ministerială, iar din partea Ven. consistor orădan s'a aprobat prin decis special numai Abcdarul celorlalți autori, ba ce e mai mult, cărțile de cetire și română a celorlalți autori n'au obținut nici până azi nici măcar aprobarea Veneratului consistor dela Arad. Iată deci primul motiv.

Carte de cetire pentru clasa 2-a a dlui Vuia e 36 fil., iar a celorlalți autori 40 fil., Carte de cetire cl. 3 și 4 a dlui Vuia e 50 fil., iar a celorlalți e una coroană 20 fil., Carte de cetire cl. 4—6 de Vuia e 60 fil., iar a celorlalți autori e una coroană. Acum, numai acela cari cunosc starea mizeră materială a poporului nostru din Bihor, vor admite, că colosala diferență în prețuri, încă a fost un puternic motiv a ne determina pentru manualele dlui Vuia.

Aceasta împrejurare va convinge pe parțialul critic, că chiar din acest punct de vedere »cauza comună« nu e de loc dăunătoare. Tocmai dacă nu făceam aceasta, am fi pus »interesele cauzei comune, în serviciul intereselor unor indivizi«.

Distinsul prof. dr. P. Pipoș cvalifică Abcdarul sunetelor vil a dlui Vuia ca o lucrare deplin reușită (Bis. și Școala Nr. 29—1906), iar privitor la Abcdarul cuvintelor normale zice același distins profesor: »Dl Vuia a procedat cu destulă pricepere, anume dela litere simple ușor de pronunțat la litere mai complicate și dela sunuri mai ușor de pronunțat, la altele mai dificile. Autorul și resumează istețimea de compositor de Abcdare în următoarea maximă: Sunetele grele de pronunțat, mai pe urmă le-am lăsat«. Așa și procedează consecvent, rămânând fidel acestui motto al său. (Bis. și Școala Nr. 26—1907.)

Cărțile de cetire ale dlui Vuia nu se restrâng numai la narațiuni și descrieri ci cuprind și material din diferite discipline, după cum prescrie și principiile pedagogice. »Cartea de cetire trebuie să conțină piese din toți ramii de învățământ« zice dr. Pipoș în Metodica sa.

Un avantaj al cărților de cetire al dlui Vuia e și acela că sunt ilustrate. Alcoolismul în nici o carte de cetire nu e combătut cu atâta convingere, ca în ale dlui Vuia.

Cursul de română al dlui Vuia este unicul curs complet cuprinzând: etimologie, sintaxă, ortografie, stilistică și literatură. Asupra metodului acestui curs, iată cum se exprimă dl profesor Sever Secula: »Ca merit, calitatea manualului, care ne dovedește pe un învățator iscusit, relevă că în procedură, în metod, dl Vuia prezintă regulile gramaticale intuitiv, fiind aplicate la exemple luate din vorbirea comună«.

»Vatra Școlară«, cea mai serioasă foale pedagogică la noi, numai cuvinte de laudă are la adresa cursului de română al dlui Vuia.

În ce privește cursul de geografie, dl profesor Mihulin susține că corespunde întru toate școlilor noastre primare. (»Biserica și Școala« Nrul 38—1906).

Însărcinatul ministerial iată ce opinie are asupra cursului de geografie al dlui Vuia: »La nivelul literaturii moderne este manualul, care stă în mâna mea, scris într'un mod simpatic, ușor și însuflețit, astmod, că ajungând omul la finea unei lecțiuni ori a unei părți, regretă că nu are continuare. Nici că se poate considera ca cele mai multe cărți de școală scrise după același șablon, ci ca unele eminente piese de cetire, din care omul cu bucurie și adevărată plăcere își adună cunoștință. (»Hivatalos Közlöny« Nr. 6 1906).

§. 37 al art. de lege XXVII din 1907 dispune ca în școlile ajutate de stat să se propună și elemente din geografie, istorie, aritmetică și constituție în limba maghiară. Iată motivul pentru care am adoptat maghiara dlui Vuia, asupra căreia recenzentul ven. Consistor aradan s'a exprimat: »Am deplină convingere, că manualul de față va folosi tuturor aceluia, cari se vor folosi de dânsul și va ușura prin metoda sa clar, mai ales mult lucrul învățătorilor noștri«.

Recenzlunea însărcinatăului ministerial publicată în Nr. 10—1907 din »Hivatalos Közlöny« cvalifică de model cursul de maghiară al dlui Vuia:

»Ca manual practic — zice recenzentul — că numără între cele mai bune de acest fel; în limba română încă nu cunosc lucrare, care ar instrui prin un metod atât de clar și ușor limba maghiară«.

Despre celelalte scrieri ale dlui Vuia numai invocăm mărturia, căci și așa altele dela alți autori nu au apărut în tipografia diecezană.

Aceste sunt motivele și nemijlocita convingere câștigată în școală prin aplicarea manualelor dlui Vuia, cari m'au condus atât pe mine să propun, cât și pe o. adunare să lee obligamentul moral de a introduce manualele sale.

Nu iubirea personală de critic, ci respectul și gratitudinea ce datorăm noi acestui unic confrate din Ungaria, carele dela Abcdar începând, până la voluminosul său op pentru cursurile economice, a scris toate manualele pentru cursul primar.

Cine a dezvoltat iubire colegială în inimile îndepărtaților colegi din Făgăraș, Sătmar, Alba-inf., etc., pentru dl Vuia, de i au introdus manualele?

Faptul că »Româna« într'un an școlar a apărut în 2 ediții, iar »maghiara« s'a trecut în zece mii de exemplare într'un singur an școlar, dovedește din destul că manualele dlui Vuia corespund cerințelor.

Departe de noi intenția de a »vătăma pe alții« ori de a face reclamă dlui Vuia, după cum își arată dl critic temerea.

Am apreciat faptul, am apreciat meritul și munca desinteresată a celui mai zelos dascăl român; am făcut ceea ce datorința mi-a impus. Departe de noi intenția de a supăra ori dauna pe alții. — Ca o adevărată curiozitate ni-se prezintă dl critic P. F. D., care neapartinând reuniunii noastre își permite a face pe judecătorul faptelor noastre.

Oradea-mare, Ianuarie 1908.

Nicolae Firu, Inv.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 18 Martie n 1908.

— **Triumful dreptății. Comunele grănițarești din comitatul Făgăraș, ale căror școli românești erau amenințate să fie maghiarizate, au făcut apelată contra comisiei administrative la ministerul de culte, care după cum anunță »Kel. Ért.«, a nimicit ordinațiunea comisiei administrative și a adus hotărîrea ca limba de propunere în respectivele școli să fie și de aci încolo cea română. Această hotărîre ministrul o motivează prin aceea că inspectorul școlar a înțeles greșit noua lege școlară și tot în această eroare a căzut și comisia administrativă, când a fost de aceeași părere cu propunerea inspectorului școlar.**

— **Sanționarea hotărîrilor delegațiunii.** Din Viena se telegrafiază următoarele: »Oficiosul »Wiener Zeitung« a publicat sancționarea hotărîrilor delegațiunilor.

— **Cuvântarea dlui C. Stere, pe care începem s'o publicăm în numărul de azi al ziarului nostru, a făcut, după cum se știe, mare senzație în Camera României. O publicăm pentru că cetitorii noștri vor putea să învețe multe dintr'însa.**

— **Călătoria pe Adriatică a împăratului Germaniei.** Se anunță oficial, că împăratul Wilhelm cu ocaziunea călătoriei sale pe Adriatică va cerceta orașele Cattaro, Ragusa, Spalato și Zara. Iar din Athena se anunță că regele George va merge în Korfu săptămâna viitoare, cu flota grecească, unde va aștepta sosirea împăratului Wilhelm.

— **Lucruri slabe.** Ni-se scrie: Părintele și învățătorul din Sîrbova, s'au supărat grozav, — pentru publicarea șirelor din »Tribuna« nrul 43 a. c., și mă amenință, că dacă îmi vor afla numele, mă vor jucă.

Apoi cînsițe părinte! Dacă vorești a-m' afla numele, n'ai lipsă să mergi la Budapesta — după cum crezi d-ta, că acolo apare »Tribuna« — ci la Roma. Vezi ce rău e că e așa departe?! Nu

trebuie însă mers în persoană, ci e destul, dacă scrii o epistolă și ți-se va da răspunsul cuvenit. Eu zic, că ar fi mai bine, — pe speșele călătoriei acelea, să abonezi »Tribuna«, care apare în Arad și este cel mai de valoare ziar al nostru.

Cred, că, cu atât am gătat și nu mai am lipsă a dovedi cele scrise de mine în nrul sus amintit. Dacă însă, iar te vei supăra și vei cere cazuri concrete, apoi am destule. Cred însă, că n'ar fi bine a-le aduce la cunoștința publicului mare. Ori, ce zici?

Iar d-ta, dle învățător, nu te supăra! D-ta ai martori pe Fielgutt, Roza și Tina, că nu ești acela, care presupun eu. Una te rog însă! Cel puțin în decursul sf. Liturghii, nu ieși din sfânta biserică, și lasă paharul (sălcu) în pace! *Melthior.*

— **Edison și Tolstoi.** Edison, celebrul inventator american, este un mare admirator al nu mai puțin celebrului scriitor rus, contele Leon Tolstoi. Se iubesc, dela distanțe de zeci de mii chilometri și nimic nu a venit să turbure, până astăzi, dragostea — pe care genialul american o hrănește, în inima sa, pentru moscovitul visător și umanitar.

Mai înainte de a se îmbolnăvi, Edison și-a manifestat această admirație, trimțând autorului Sonatel lui Kreuzer un exemplar din ultima sa creațiune — fonograful perfecționat.

O scrisoare frumoasă darul lui Edison, care — după cum se va vedea imediat — nu era cu desăvârșire desinteresat.

După ce își exprima, în lungi pagini scrise cu mașina Yost, via sa admirație pentru opera literară a pusnicului dela Yasnala Poliana, Edison îi cerea, într'un post scriptum — care era adevăratul scop al scrisorii — să binevoiască a vorbi în fonograf și a i-i trimite înapoi.

Cu cea mai mare amabilitate, Tolstoi a consimțit la cererea ce i se adresa. Se știe într'adevăr că marele scriitor rus se ocupă acum cu Biblia și el a încredințat fonografului câteva din frumoasele pagini, pe cari i-le a inspirat sfânta carte.

Reintors în America, aparatul se preumblă astăzi, prin marile centre din Statele-Unite și servește drept reclamă ultimei creațiuni a lui Edison.

Spiritul practic al Yankeilor nu s'a desmințit astfel nici de astăzi. Ei au comercializat însuș cultul oamenilor iluștri transformându-l în mijloc de îmbogățire.

— **Erate.** În coloana primă, pag. 3 a nrului nostru de ieri, unde publicăm discursul domnului deputat dr. Ioan Suci, s'au strecurat în două locuri următoarele greșeli de tipar: *ordin* în loc de *odiu*, iar pe pag. 6 în nouțata primă: *foc* de scenă, în loc de *joc* de scenă, cele ce să se îndrepteze astfel.

— **Decanul neamului omenesc** scrie »Figaro« — e Hadji Rauf, care trăește în Constantinopol și a împlinit de curând 132 de ani.

Cu toată vârsta lui patriarhală, bătrânul se bucură de cea mai perfectă sănătate și lucrează ca și acum treizeci sau șaiszeci de ani. Face și pentru școala militară din Pankaldi. De tânăr avea o fire conservatoare, ferindu-se de orice schimbare în tratul lui. Locuște și acum în aceeași casă în care a văzut lumina zilei și în care a murit tată-so, în vârstă de 143 de ani.

— **În România,** scrie »Foala de inf. com.«, numărul scrisorilor, în cei din urmă patruzeci de ani, a trecut dela 0.9 de cap de locuitor, cât era în 1866, la 15.8 în 1905. În 1866, când populația țării era de 4.115.000 l., am scris 3.800.000 de scrisori; de fiecare locuitor, pe acele vremuri, nu venia nici măcar o scrisoare pe an și pe cap.

În 1886, când populația noastră era de 5.046.000 locuitori, numărul scrisorilor era de 17.960.000, adică 3.5 la sută.

În 1905 însă, când s'a făcut statistica generală asupra progreselor economice ale României, s'a găsit pentru o populație de 6.500.000 locuitori, număr de scrisori de 103.321.000, adică 15.8 la sută.

— **Tunelul dintre New-York și New-Jersey,** pe sub Hudson, braț de mare lat de 1500 de metri și adânc de 25—30 s'a inaugurat zilele acestea. Președintele Roosevelt, apăsând pe un nasture, în cabinetul său, a dat semnalul

puneri în mișcare a trenurilor electrice în tunel.

Tunelul e lung de 30 de km. pe sub pământ și pe sub apă.

E durat din două țevi de metal uriașe, concentrice și nelipite între ele. S'au cheltuit 50 de milioane de lei. Vagoanele sunt cu totul de oțel.

— **Doamna Waldorf Astor** a dat o petrecere în hotelul Plaza în folosul săracilor din munții Virginei. Toată lumea aleasă din New York era față și multe femei din societate erau în program. Culmea a fost când d-na James Eustis s'a arătat într'un tablou viu, ca Salambo, cu un șarpe boa de 22 jum. klgr., așezat în jurul gâtului. Șarpele se încolăcea și se răsucea, iar reprezentarea a făcut șgomot. Iar doamnele cari se aflau în staturile întâu, se fereau cu groază de d-na Eustis, când s'a coborât de pe scenă.

— **Un medic englez**, dr. Hall Edwards, din Birmingham, — întâiul medic englez care întreprinsese acum câțiva ani încercări chirurgicale și de altă natură cu ajutorul razelor Roentgen și în urma cărora căpătă o boală grozavă la mână, necunoscută încă și de cari suferi cumplit, — a trebuit să se supună zilele acestea, deoarece suferințele se urcau, unei amputări a brațului drept. Avea o »dermatită — Röntgen« care s'a manifestat în 1904 prin ivirea unor negi mici pe mână; din negi se făcură apoi buboale. Boala, pe care înzădar au căutat s-o împiedice învățații cei mai mari, a atacat încetul un braț pe care în sfârșit a trebuit să i-l taie.

Colegii tânărului învățat, care cu toată boala grea, își urmă lucrările științifice, nădăjduiesc că poate vor scăpa brațul celalalt. Nenorocirea tânărului cercetător a îndemnat pe ceilalți doctori și fizicieni cari operează cu razele Roentgen să se îmbrace cu un anume costum în timpul experiențelor, să poarte mănuși și șorțuri făcute dintr'o materie specială, spre a se apăra contra efectelor razelor X.

— **Necrolog.** Nicolae Papp, fost notar, și a dat sufletul după lungi și grele suferințe Vineri, în 13 Martie n. la 2 ore dimineața. Rămășițele pământești ale scumpului defunct s'au așezat spre odihnă veșnică Sâmbătă, în 14 Martie n. la 3 ore p. m. în cimiterul din Petromani. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

— **Explozie de bombe în Barcelona.** Din Barcelona se telegează: ieri s'a întâmplat aici o explozie de bombe pe plața Sfântul Iosif. A fost rănită grav o femeie bătrână, iar ușor răniți au rămas mai multe persoane. În apropiere s'a aflat o bombă, care încă nu explodase. După veștile aduse de agenția »Havas« în explozia de bombe de ieri au fost răniți o mulțime de oameni.

— **Un gazetar la loterie.** În Milan, cu ocazia unor serbări organizate de presă, un incident foarte nostim a fost obiectul tuturor conversațiilor.

Un ziarist, directorul unui jurnal umoristic »In Galerie«, — a avut originala idee, de a se pune el însuși la loterie, biletele, văzându se bine înțelese, numai femeilor. Câștigătoarea avea fericitul drept de a conduce pe veselul redactor, Bufon, — așa se numește, — până la ușa altarului. Mulți comercianți și-au alăturat concursul la interesanta aventură a ziaristului, trimițând mai dinainte lingerie, mobilier, vase, pentru a ajuta înjgheberii viitoareii căsnici. Or, marele los, dacă se poate numi astfel, a fost câștigat de fiica senatorului Maragliano, care era măritată însă, numai de trei luni. Vă închipuiți desiluzia bietului Bufon.

— **O statistică originală.** Un englez, care lucru rar, a avut timp de pierdut, a vrut să se distreze socotind sărutările schimbate cu soția sa în timpul celor dintâi 20 de ani, de căsătorie, — englezul era căsătorit de 37 ani.

Sunt de o elocință nostimă, cifrele date la ivală? Așa, în primul an, el își sărutase soția cam de vre-o sută de ori pe zi ceea ce înseamnă într'un an 37.760 de sărutări. Al doilea an, cifra se reduce la jumătate adică, 50 de sărutări pe zi; al treilea an nu rămase decât 10 pe zi, iar cu începerea dela al cincilea numai sărutările cotidiene, una dimineața, una sara.

Iată o statistică cu adevărat originală; e probabil dar că urmând progresiei, englezul nu și va fi mai sărutat apoi nevasta decât la prima zi de Ianuarie, a anilor bisexții.

— **O anecdotă de Twain.** La un prânz dat în onoarea cunoscutului umorist M. Twain acesta povestii următoarea anecdotă conmesenilor săi:

— Aveam un cameleon. Il puneam pe o stofă verde, se făcea verde; il puneam pe o stofă roșie se făcea într'o clipă roșu. Cameleonul acesta era mândria mea și-l arătam tuturor prietenilor cari mă vizitau.

Într'o zi revenind acasă găsesc pe servitoare disperată.

— Ce s'a întâmplat o întreb curios.

— Domnule, cameleonul a crăpat!

— Cum așa?

— A venit o prietină a mea și am vrut să i-l arăt. L-am pus pe diferite culori și a luat toate aceste culori. Când odată ne-a venit în minte să-l punem pe un pled »ecossais«. Sărmanul n'a putut să înghită atâtea culori și a crăpat.

— **Câștigul cel dintâi al lui Pierpont Morgan.** Pierpont era numai de 15 ani, când a cerut tatăl său 500 de dolari pentru o întreprindere sigură. Tatăl său voia să știe de ce e vorba, dar Pierpont i-a răspuns ca să-l dea banii pe încredere. I-a dat, crezând că o să-l învețe a fi mai cumpănit altădată. Apoi, bătrânul a plecat în Europa, uitând de daravă.

Dar, fiind la Nizza, numai ce se pomeni cu un cec de 2537 lei 50 bani. Erau cei 500 de dolari, cu dobânda lor de 60 la sută pe an. Cu cecul era o scrisoare cu vorbele: »Mulțumită din partea fiului tău«. Peste o lună, întorcându-se la New-York, află că fiul său câștigase la bursă 520.000 de dolari și că-i avea la o bancă sigură.

— **De vânzare se află în Pâncota o vie**, fost proprietatea decedatului Ioan Burdan, în mărime de 3 jug. și mai bine. A se adresa la dr. Teodor Burdan, adv. Boroș-Ineu, sau la Ioan Halmagian, Timișoara, (inst. »Timișiana«).

— **Matzky Károly**, cofetar în Arad, recomandă pentru sezonul carnavalului cele mai fine prăjituri de thee și bomboane. Fabricație proprie.

— **Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume!** — **Crema de față Regina**, care pentru însușirea neîntrecută de frumșetare la expoziția din 1900 la Paris a fost premiată. Crema Regina, curăță fața în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. Un borcan 1 cor. 40 fil. Pudra Regina de cea mai bună dintre pudrele de păr'acum cunoscute. Se vând în culoare albă, roză și cremă. O șcutulă 1 cor. 40 fil. Săpunul crema Regina, e săpunul cel mai bun de toaletă pentru înfrumșetarea feței. O bucată 70 fil. De vândut la laboratorul chemical al lui Temesváry József, apotecar, Szeged, Petőfi Sugár-ut și la Török József, apotecar, Budapest, Király-utca.

— **Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra firmei Raab Károly**, fabricant de instrumente muzicale în Zombor, ale cărui instrumente muzicale le recomandăm cu căldură, deoarece sunt recunoscute pretutindena de bune. Aceasta firmă care furnizează nu numai în țară ci și în România și Serbia e recunoscută de solidă și cu serviciu prompt, și-a ajuns cel mai mare renume. Firma amintită trimite ori cui cataloguri ilustrate gratuit și porto franco.

Dela judecătorii.

§ **Un proces de presă extraordinar.** În ziarul naționalist slovac »Narodni Hlasnik«, ce apare în Turoczszenmárton s'a publicat în nrul dela 5 Decembrie 1907 un articol intitulat: »Persecutarea politică a slovacilor«. Procuratura a aflat în conținutul articolului »agitație în contra claselor« și firește ca să scape acele clase și mai cu seamă Țara ungurească de o eventuală primejdie a făcut proces de presă redactorului responsabil al ziarului, Ambrus Pietor.

În articolul învinuit se aduceau pilde că în Ungaria nu e libertate și egală îndreptățire.

Autorul arată cum episcopul Párvy a delăturat din post pe preoții Tomanek, Huska și Kajda, pentru că n'au voit să-și vândă limba maternă, iar primatele Vaszáry a trimis pe capul slovacilor pe preotul maghiar Zohorbán. Mai amintește articolul de condamnarea deputatului Juriga la 2 ani temniță și 1200 cor., și a unei domnișoare la 2 săptămâni temniță, pentru că a simpatizat cu Juriga. La sfârșit scrie despre procesul lui Hlinka și soții.

Cum redactorul ziarului Ambrus Pietor a murit, sarcina responsabilității a luat-o asupra sa fiul său Nicolae Pietor și deși tatăl său era autorul articolului procuratura l-a dat pe el în judecată.

Curtea cu jurați l-a declarat de vinovat și tribunalul i-a croit o pedeapsă de 4 luni temniță de stat.

Curia sub președința lui Tarnai Lajos a respins ieri recursul de nulitate al lui Pietor și astfel sentința s'a ridicat la valoare de drept.

§ **Procesul lui Achim L. András.** Acum de curând s'a început la Oradea-mare procesul intentat în contra lui Achim L. András »regele țărănilor« pentru cinci articole scrise în ziarul din Békés-Csaba »Paraszt Ujság«. Incriminate sunt cinci articole și anume: »Va fi oare grevă?« »Mulțumire«, »Jos prostitorii poporului!«, »Poporul din Csaba«, »Să măture judecata poporului«, aflând procuratura în ele agitație în contra clasei »domnilor« »a păturei de sus«. Terminul pentru pertractare a fost fixat de mai multe ori, dar din cauza piedecilor ce s'au arătat nu s'a putut ținea. Acum în sfârșit însă s'au adunat toate cauzele și au designat ca termen de pertractare ziua de Luni, 16 Martie n.

La pertractarea de ieri au ascultat pe Achim, care a declarat, că primește responsabilitatea, dar declară că nu se simte vinovat. Ceace a scris el, tot așa s'au declarat și conducătorii coaliței pe timpul rezistenței naționale. Se declară de aderent al ideilor profetite de Barabás și Apponyi, cari la o adunare populară în Békés-Csaba au declarat că »mișel și nemernic este acela, care votează cvota ridicată și pune sarcini noi pe bietul popor«.

Pertractarea va dura patru zile, deoarece sunt mai mult de 150 de martori de ascultat. Pe Achim îl apără dr. Pető Sándor deputat dietal și dr. Várady Zsigmond avocat în Oradea-mare.

Felurimi.

Moravuri parlamentare engleze. Camera comunelor din Anglia este, în acest moment bântuită de influență și numeroși deputați sunt puși în imposibilitate, de a-și îndeplini îndatoririle lor de reprezentanți ai națiunii, din cauza acestei boale. Sub ministrul Rosebery, majoritățile guvernamentale erau atât de restrinse, încât funcționarii speciali însărcinați de fiecare partid, cu adunarea deputaților, în momentul votului, nu permiteau bolnavilor ca să stea acasă să-și îngrijească de guturalele lor.

Un fost deputat englez, care a publicat acum de curând o carte, intitulată 14 ani de Parlament, povestește că într'o zi, când guvernul se afla în mare încurcătură, a fost zmulș din patul, în care zăcea bolnav, pentru a fi dus la ședință ca să voteze.

»Odată ajuns acolo, am fost închis, într'o cameră încălzită, dindărătul fotoliului speakerului, unde se aflau deja doi deputați unioniști și trei guvernamentali, tot așa de bolnavi ca și mine«.

Funcționarii însărcinați de partide, ca să adune pe deputați la vot, se numesc whips și sunt de o rigurozitate de extremă, în îndeplinirea atribuțiilor lor. Ei nu vor să țină seamă de nici o considerație, când sosește momentul psihologic și se dedau adesea, chiar la acte de brutalitate, față de clienții din Parlament. Deputații se supun totuși cu resemnare, la cererile lor și acei dintre ei, cari refuză să urmeze pe un whip, când acesta îi cheamă, se consideră disqualificați.

Instituția este pur engleză și nu există, nici într'un alt Parlament european. Ea datează de veacuri și de și nu prezintă prea mare utilitate, cu toate acestea nu a fost încă desființată, ca o dovadă cât de mult țin englezii la datinele lor, adesea cu totul demodate.

Pentru a pune în evidență rigorea excesivă a acestor whips, sir H. Drummond Wolff istorisește, în Amintirile sale, o anecdotă, care merită să fie reținută.

Se știe că votul, la Camera Comunelor, nu se face cu bile. Deputații se adună în două sale deosebite, într'o parte cei cari sunt pentru, iar în cealaltă cei cari sunt contra și astfel grupați, cestoni vin și-l numără pentru a constata votul.

Or, povestește sir Wolff, în momentul unui vot important, un deputat se găsea închis într'o casă de nebuni. Eliberat la cerere, el a fost adus la parlament, în momentul precis al scrutinului, unde — numai cu mare greutate — a putut fi introdus în sala celor cari votau pentru proiectul guvernamental. Sore a convinge însă pe nebur, whipul a trebuit să meagă înaintea lui, cu o acadea în mână, pe care promisese să i-o dea îndată după ce va fi votat.

Dizidenții se spală.

— Ședința dela 18 Martie a Dietei. —

— Prin telefon. —

Prezidează Justh. Dintre naționaliști sunt de față dr. V. Lucaci, M. Polyi, Kollár, dr. I. Maniu, dr. A. Vlad, dr. St. Petrovici și Blaho.

Intreaga ședință a vorbit Lengyel Zoltán.

Înainte de a se intra în ordinea de zi, vorbesc miniștrii Apponyi și Kossuth, cel dintâiu recunoscând că de la 1904 a combătut revizuirea, pentru că aveau a face cu un guvern care nu exprima voința națională. Celalalt reflectează și el lui Molnár Jenő, zicând că dacă l-au păcălit croații, asta o să-i fie învățătură pentru viitor.

Lengyel Zoltán vorbește contra proiectului de revizuire ședința întreagă, susținându-și proiectul de rezoluție. *Declară că nu are nici o prietenie cu naționalitățile, cu atât mai puțin poate fi vorba de pact.*

Critică pe Kossuth, zicând că dacă l-ar cunoaște bine, naționa s'ar scârbi de el. Citează din ziare cari arată ce viață scandaluoasă duce.

Despre guvern zice că se susține numai mituind ziarele. Tisza căzuse din cauză că nu mituia îndestul.

Arată cu ce argumente ridicole a fost apărut proiectul de revizuire. Își bate joc de vorbirea rostită alaltăieri de Kossuth la Czegléd, care a promis bancă națională. Dar promisiune o să și rămână, căci Kossuth nimic nu face.

Despre partidul kossuthist spune că merge spre peire.

Se face pauză iar după aceea vorbește tot Lengyel, până la ora 1 și jumătate, când ședința, se ridică, deoarece Vlad și Szmrecsányi își retrag interpelările.

Ultime informațiuni.

Starea sănătății M. Sale. Viena, 18 Martie. (Prin telefon). *Pe azi se semnalează o însemnată ameliorare în starea sănătății M. Sale. Cu toate acestea, M. Sale nu se ocupă încă cu afacerile de stat și audiența ce i era acordată pe azi lui Kossuth, s'a amânat.*

— După un raport al primăriei populației Vienei, conform celui mai nou recensământ, a trecut de 2 milioane.

Conferență kossuthistă. Budapesta, 18 Martie. (Prin telefon). *Pe azi la orele 5 este convocată conferența partidului kossuthist. Se vor debata modificările ce se vor admite în proiectul de revizuire a regulamentului camerei.*

Budapesta, 18 Martie. Despre atitudinea coaliției croate circulă tot felul de verziuni ce nu se pot însă controla până ce ei nu vor veni aici. Pe mâine se ține la Zagreb o conferență a majorității. Se așteaptă cu mare interes rezultatul.

Economie.

»Muntele de pietate» din București. Întreprinderea această fondată ca societate pe acțiuni la 1906 cu concursul mai multor institute de băni d'ale noastre, își publică primul bilanț pe 1906—7, cuprinzând 15 luni de gestiune. Bilanțul se încheie cu active totale în sumă de L. 1.007,936 din care cea mai însemnată poziție sunt: Imprim. pe prețioase cu L. 419,805 apoi Imobile cu L. 196,092, Cont curent L. 151,363 și Imprim. pe efecte L. 102,335. Capitalul social al »Muntelui de pietate» este de L. 1.000.000 care a dat la un venit brut de L. 100.406,76, un profit net de abia de L. 2. 129,05, cheltuielile: salarii, cheltuieli generale, jetoane de prezență etc. urcându-se la L. 98.277,71. Acest profit fiind insuficient pentru distribuirea unei dividende între acționarii consiliului, de administrație propune a se trece în contul anului viitor.

Cu tot rezultatul nefavorabil al primului an de gestiune consiliul de administrație al »Muntelui de pietate» privește cu deplină încredere în viitor și pentru a-și putea continua afacerile de imprumut și să poată întâmpina cheltuielile mari reclamate de construirea unui palat propriu, pus deja în lucrare, — propune adunării generale convocată pe 28 Martie s. c. sporirea capitalului cu Lei 1 milion prin emisiune à 2000 obligațiuni cu proprietate à Lei 500 nominal cu dobândă maximală de 6 procente, cari se vor plăti până la finele anului 1930 prin tragere la sorți cu începere dela 1 Ianuarie 1911. Întreaga emisiune se va putea plăși la un sindicat, care va oferi cel cel mai avantajos preț de emisiune.

Directorul general al »Muntelui de pietate» este dl. dr. C. Diaconovitch, iar contabil-șef dl. Ioan Budiu.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 18 Martie 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ :

Grân pe Apr. 1908 (100 Mg.)	23.26—23.28
Secară pe Apr.	21.16—21.18
Ovăș pe Apr.	15.42—15.44
Cămin pe Mai 1908	13.24—13.26

INCHEIEREA la 4 ORĂ :

Grân pe Apr.	23.36—23.38
Secară pe Apr.	21.20—21.22
Ovăș pe Apr.	15.44—15.46
Cămin pe Mai 1908	13.30—13.32

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Orzo			
de Tisa — — — —	22 K.	55—24 K.	25 K.
Din comitatul Albe	22 >	58—23 >	75 >
De Pest	22 >	25—23 >	85 >
Bănărenesc — — — —	22 >	35—23 >	40 >
De Baica — — — —	22 >	45—23 >	70 >
Săcară — — — —	21 >	10—21 >	20 >
Orzul de nutreț, evaluat la I.	14 >	—15 >	10 >
» de evaluat la II	14 >	70—14 >	90 >
Ovăș >	16 >	30—16 >	50 >
» >	15 >	80—16 >	— >
Cămin nou	13 >	40—13 >	69 >

Mulțumită publică.

Toți amicii și cunoscuții, cari din incidentul morții neuitatei mele fiice Aurelia și-au exprimat condolența, precum și aceia, cari prin prezența lor la acțiunea înmormântării au căutat să ne consoleze în nemărginita noastră durere, primească pe calea aceasta mulțumita noastră.

Biserica albă, la 3/16 Martie 1908.

Dr. Aureliu Novac și familia.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut nr. 2 din »Viața Românească» direcționat de C. Stere și dr. în Cartacuzino, cu următorul sumar:

M. Sadoveanu, Dudulia Margareta. A Vlahuță, Decabal, Traian. Luptele lor. George Rădăni, C. Ideile geniale (versuri). C. Morozou, Creșterea populației este o dovadă a creșterii progresului economic? A. Stavri, Lălele (versuri). Jesu Barn. Datorii nitate (fragment). St. O. Iosif, Pesimistul (versuri). I. Theodorovici, Revoluția ca trebură s'o facem. D. Anghel, Ateul (versuri) Philologus, Dicționarul Academiei române sau bașmă cocșului roș. G. Ibrăileanu, Spre Roman — »Însemnările lui Niciaș Maneac. Alexandru Rubin, Amintiri din estătoare. Dr. D. Călugăreanu, Cronica științifică (Simbolizează între un vegetal și o insectă). George Popescu Târnu, Cronica economică. (Către desprindere). Spiridon Antonescu, Cronica artistică. (Expoziția dela Atena). I. G. Duca, Cronica externă. (Situații din Portugalia). C. Stere, Cronica internă. (Reformă). Tarascon, Cronica veselă. (Fărâmișor). A. Mirza, Cronica veselă. (Caleidoscop). Gr. Viața românească în Bucovina. I. Răssu Șriana, Sursori din Ardeal. P. Nicănor & Co. Miscelanea. Recenzi.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.

Editor proprietar George Nichin.

FRANZ JOSEF
APA PURGATIVA CEA MAI BUNA DIN
APELE PURGATIVE.

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați cedit aceste anunțuri.

CONCURS.

Pentru indeplinirea postului de contabil la institutul de credit și economii, »Șoimul« societate pe acții în Vașcău (Vaskóh, com. Bihor), să scrie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

Salariu fundamental 1300 Cor. relat de quartir 300 Cor. tantiema statutară conform salariului, din 3—3 ani salariul să va ridica cu 10% după salariul fundamental de 1300 Cor. și întrucât socoțile institutului va permite această urcare.

Dela recurent să recere: să fie absolvent a vreunei școli comerciale superioare, să aibă praxă de bancă, afară de aceea să fie în stare ca agendele de contabilitate și corespondența să le efectuească singur și în fine să fie om moral pentru ceea-ce am dori ca respectivul recurent pe lângă atestatele de calificare să ne trimită și un atestat de moralitate.

Postul este de a să ocupa necondiționat în 1-a Maiu 1908, ear atestatele pentru câștigarea acestui post trebuie înaintate cel mult până în 15 April n., deoarece actele înaintate mai târziu nu să vor lua în considerare.

Vaşcău 1908 Martie 16.

DIRECTIUNEA.

Se caută

Un candidat de avocat

cu praxă care poșede perfect limba română. Doritorii să se adreseze la avocatul

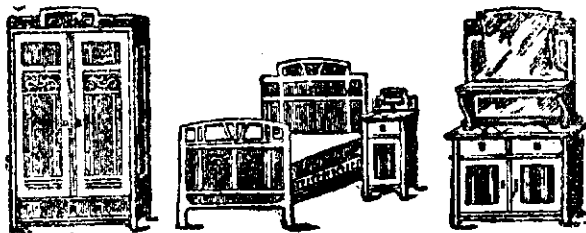
Dr. Meró Samú
Borosjenő.

Igaz Sándor

ci asornicar și giuvaergiu
ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără pentru prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Fabrică de mobile.

Cele mai iftin isvor de a procura mobile e în **TIMIȘIORA.**

Mare magazin cu tot felul de mobile pentru mirese, dormitoare, saloane, cafenelc, hoteluri etc., dela cele mai simple până la cele mai elegante.

Primesc tot felul de aranjamente pentru biurouri de cancelarii și bolte, pregătirea meselor de biliard după deseme date sau planuite și desemnate de mine; nu altcum și tot felul de lucruri și mobile pentru edificii cari aparțin branșei măsuritului.

Onoratul public poate fi sigur de lucruri solide și serviciu prompt.

Mobile se dau și pe lângă preț plătit în rate lunare.

In așteptarea comandelor, rămân cu deosebită stimă:

FORMAYER ALBERT

fabricant de mobile în

Temesvár

Oravicza

Gyárvaros, 3 király-u. 6.

P8-uteza.

In atențiunea

proprietarilor de pământ, notarilor, învățătorilor și a publicului călător!

In cafeneaua mea

„MOTOR“

Arad, str. Boros Béni (casa Vanicsek)

(in apropierea gării de motor), ori cine se poate distra plăcut — In toată ziua muzică.

Buffé rece și beuturi excelente.

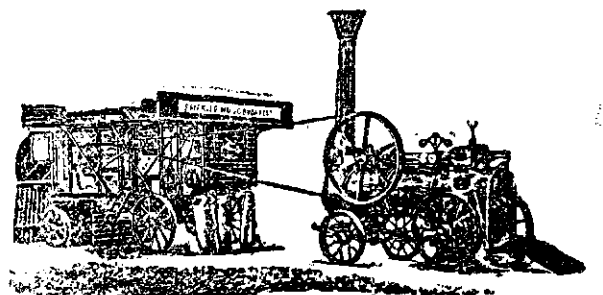
Prețuri solide și serviciu punctual.

Deschis până dimineța.

Rugând sprijinul tuturor, sunt

cu stimă:

Lukács Fülöp Lajos.
cafegiu.

Provisiuni de mașini cu vapor

LOCOMOBILE

făcător de jirezi de paie

in formă întrebuințată și cu dregere

se pot căpăta pe lângă condiții de plătere foarte favorabilă la firma

SEIFRIED HUGÓ

BUDAPEST, V., str. Katona József 17.

ANUNȚURI

primește administrația »Tribuna« pe lângă prețurile cele mai moderate.

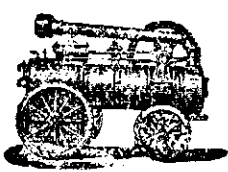
Szatmáry Mihály

MEȘTER DE CAZANE

Szeged, strada Pille nr. 25.

Intreprindere atât in loc cât și in provincie tot felul de reparări de cazane, mașini și locomobile la moare de aburi și fabrici de șprt. Aceste le efectuește cu prețuri favorabile și pe lângă garanție.

La chemare prin scris, vin in persoană ori și unde.

Preparațiuni de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás fürdő

noi araniamente

expediază in afară de cartel o cantitate ori cât de mare

ACID-CARBONIC-LICHID

natural, chemic, din isvorul de acid-carbonic din băle Buziaș, pentru prepararea apei gazoasă (soda) pentru restauratori și alte scopuri industriale.

Nu se poate confunda cu acidul-carbonic artificial care e mai fără spor. ● Serviciu de încredere, conștiincioș!

Ape minerale și medicale de Buziaș

in sticle de 1 și de 1/2 litre.

Au un efect neîntrecut pentru boale de inimă, rinichi și beșică.

Apă de masă de prima calitate!

Lămuriri servește cu plăcere:

„Muschong-buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn“.

Adresa telegrafică: Muschong-Buziásfürdő. Telefon interurban 18.

Se caută reprezentanți isteți din loc.

Czernoczky Mihály

magazin de ghete.

pentru dame și bărbați.

ARAD, Kossuth utca 67.

Fabricație proprie.

Prețuri ieftine.

Ghete de șevro pentru domni	12:40	cor.
» » box » »	11:60	»
» » șevro cu bumbi p dame	10:90	»
» » cu șirete pentru dame	9:60	»
» » box cu șirete p. dame	8:30	»
» » pele de vițel p. dame	7:60	»
Jumătăți de șevro brun	9:03	»
Jumătăți de șevro	7:60	»
Jumătăți de căprioară	6:40	»
Ghete tari de muncitori dela	7:—	cor.
Ghete de copii dela	3:—	cor.

Cea mai mare fabrică de ceasuri de turn din Ungaria aranjată cu putere de aburi.

BODICS SÁNDOR,

urnătorie de clopote și ceasornice de turn

BAJA (BACICA).

Recomandă îndeosebi cele mai perfecte

● GEASURI DE TURN ●

pentru biserici, primării, castele, școli și fabrici, cari cu construcție perfectă și nouă de tot și în prelucrare solidă. — Afară de aceea atrage luarea aminte a onoraților preoți și a onoratorilor comitetei bisericesti asupra

MAREI TURNĂTORII DE CLOPOTE.

Pregătește clopote în toate mărimile după acorduri recerute. Se reînnoiesc și repară clopote vechi; afară de aceasta se repară ciasurile de turn pe lângă chezașie. — Onoratele comitete și plebanile precum și curatorii primesc avantajul de a plăti în rate. Servesc, la dorință, cu budget, gratis.

Carl Raab

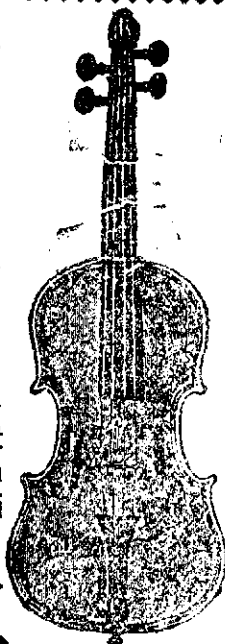
Cel mai mare magazin cu aparat de muzică din comit.
Bácsbodrog. Zombor, str. Zrinyi.
Ujvidék, str. Duna 5 (ânga Promenadă).

Aparate fabricate proprii și anume: vioare, celo mari, mici, trîmbiți, flaute, clarinete, tobe mari și mici, baș-tambure de rangul întâi, harfă de forma ferei, — le recomand cu toată căldură.

Harmonice, gramofone, fonografe și alte asemeni aparate, atât cu corzi de piele cât și de oțel din țară cât și străinătate în cel mai mare asortiment.

Drege orice aparat muzical, specialiști ave la dispoziție.
Catalogul prețurilor trimis ori cui grațis și franco.

Acuma a sosit

Untura de pește proaspătă de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice este escelentă

Spirtul Reuma

Incercați de atâtea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

Făină de orez, perii de dinți, cosmetecuri de bărbierit cea mai fină calitate.

RIEDL ÖDÖN

fabricant de pepteni și prăvălie de garnituri de păr pentru dame — săpun, perii, parfum și mărunțișuri.

Arad, József főherceg-ut 9. (vis-a-aviz de biserică nouă evanghelică.)

Telefon 572.

Tot felul de lucruri în bransa aceasta, lorgnete de scoică brună și deschisă, os de elefant, de os veritabil de bivol ș. a. repararea cu prețuri favorabile.

Pomadă de mustață, perii de mustață, punguțe de mână și portmoneuri, bricege, briceiri foarfece, Isvorul cel mai ieftin de unde se pot procura.

Prima fabrică de mobile de fier în Ardeal!

Mihájlovits György Lajos

Kolozsvár, Unio-utca 21.

Săvârșește tot felul de lucruri ce intră în specia aceasta, precum: lavalouri, paturi, dulapuri de noapte, paturi de copii, somiere de sîrmă de oțel, paturi tapetate de închis, cuiere de haine, mobilă în parte de fier, coșuri de lemne, ținătoare de cărbuni, cu poleială în diferite culori și executare de lux. Mai departe montare de casarme, locuințe de pompieri, spitale, internate, școli, institute, cafenele și restaurante. Mese, bănci și scaune de grădină.

Recomandând industria mea specială și bine aranjată, rog totodată pe onor. public pentru binevoitoarele comande.

SPECIALITAȚI: somiere de sîrmă de oțel, cari se fac după măsură ieftin și curând.

